

Oikeustapauskokoelma

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS
PAOLO MENGOZZI
17 päivänä heinäkuuta 2014¹

Asia C-416/13

Mario Vital Pérez
vastaan
Ayuntamiento de Oviedo

(Juzgado Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedon (Espanja) esittämä ennakkoratkaisupyyntö)

Yhdenvertainen kohtelu työssä ja ammatissa — Ikään perustuvan syrjinnän kieltä — Direktiivi 2000/78 — Paikallispoliisin palvelukseenottoon liittyvään valintamenettelyyn osallistumisen edellytykseksi asetettu 30 vuoden ikäraja — Oikeuttamisperusteet

I Johdanto

1. Direktiivin 2000/78² (jäljempänä direktiivi) tarkoituksena on luoda yleiset puitteet johonkin sen 1 artiklassa mainittuun seikkaan perustuvan syrjinnän torjumiselle työssä ja ammatissa. Tällä säädöksellä pyritään toteuttamaan yhdenvertaisen kohtelun periaate jäsenvaltioissa.

2. Ikä on otettu EY 13 artiklan mukaisesti direktiivin 1 artiklassa tarkoitettuihin syrjiviin perusteisiin,³ ja todellisuudessa nimenomaan sen perusteella on annettu eniten unionin tuomioistuimen ratkaisuja direktiivin soveltamiseen liittyvien riita-asioiden yhteydessä. Ikään perustuvan syrjinnän kieltä vahvistettiin yhteisön oikeuden yleisperiaatteeksi tuomiossa Mangold,⁴ ja se on otettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohtaan, joka on siis vertailukohta, jonka perusteella direktiivin säännöksiä on tulkittava.

3. Vaikka viimeksi mainitussa säädöksessä vahvistetaan kaikenlaista välitöntä tai välillistä ikään perustuvaa syrjintää työssä koskeva kieltä, siinä säädetään sen soveltamisen osalta tietyistä poikkeuksista, joista osa on yhteisiä muillekin 1 artiklassa säädetyille syrjiville perusteille. Tämä pätee erityisesti 4 artiklan 1 kohtaan – jota koskee tässä oikeudenkäynnissä esitettävän ennakkoratkaisukysymyksen ensimmäinen osa – jonka perusteella jäsenvaltiot voivat tietyn edellytyksin säätää, että erilainen kohtelu, joka perustuu johonkin direktiivissä tarkoitettuun seikkaan liittyvään ominaisuuteen, ei ole syrjintää, jos tiettyjen työtehtävien luonteen tai niiden yhteyksien vuoksi, joissa tehtävät suoritetaan, kyseinen ominaisuus on todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus. Jotkin toiset poikkeukset liittyvät sitä vastoin nimenomaan ikään syrjintäperusteena.

1 — Alkuperäinen kieli: italia.

2 — Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annettu neuvoston direktiivi 2000/78/EY (EYVL L 303, s. 16).

3 — Suoja ikään perustuvaa syrjintää vastaan perustuu Yhdysvaltain vuoden 1965 Employment Age Discrimination Act -nimiseen lakiin, jonka tarkoituksena oli alun perin suojella iäkkäimpiä työntekijöitä (40 vuoden iästä lähtien). Ikää ei mainita ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 14 artiklassa lueteltujen perusteiden joukossa, mutta Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on täsmäntänyt, että se sisältyy kyseisen määrärajan ilmaukseen ”muuhun asemaan” (asiassa Schwizgebel v. Sveitsi 10.6.2010 annettu tuomio nro 25762/07).

4 — Tuomio Mangold (C-144/04, EU:C:2005:709, 75 kohta).

Direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat säätää, että direktiiviä ei sovelleta puolustusvoimiin vammaisuuteen tai ikään perustuvan syrjinnän osalta, kun taas 6 artiklassa – jota koskee tässä oikeudenkäynnissä esitettävän ennakkoratkaisukysymyksen jälkimmäinen osa – vahvistetaan poikkeusjärjestely, jonka mukaan ikään perustuva erilainen kohtelu on tietyin edellytyksin oikeutettua, jos se perustuu jäsenvaltion sosiaalipoliittisiin toimenpiteisiin.

4. Direktiivissä säädetään siis erityisestä järjestelystä ikään välittömästi tai välillisesti perustuvan erilaisen kohtelun varalle. Tämä järjestely selittyy osittain sillä, että ikää ei lähtökohtaisesti pidetä ”epäilyttävänä” perusteena samassa määrin kuin rotua tai sukupuolta, koska sillä ei ole samaa pitkää syrjinnän historiaa kuin niillä,⁵ ja osittain sillä, että kyseessä on riskitekijä, jonka laajuus ja rajat eivät ole helposti määriteltävissä.⁶

5. Iän erityisyys syrjintäperusteena direktiivin järjestelmässä on yksi unionin tuomioistuimelle kansallisilta tuomioistuimilta tulleiden lukuisien tulkintapyyntöjen taustalla olevista syistä, ja niissä pyydetään suurimmaksi osaksi selvennyksiä tähän seikkaan perustuvan syrjinnän kieltoa koskevien poikkeusten ulottuvuuteen. Nyt käsiteltävän asian taustalla oleva Juzgado Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedon (Espanja) ennakkoratkaisupyyntö kuuluu näihin tapauksiin.

II Pääasia ja ennakkoratkaisukysymys

6. Ennakkoratkaisukysymyksen taustalla olevassa riidassa ovat vastakkain Vital Pérez ja Oviedon kunta, ja se koskee ensin mainitun Oviedon kunnanvaltuuston 7.3.2013 tekemästä päätöksestä, jolla hyväksyttiin valintakoeilmoituksen vaatimukset ja erityiset valintaperusteet 15 paikallispoliisin viran täyttämiseksi, nostamaa kannetta. Kanne koskee tarkemmin sanoen ilmoituksen vaatimusta 3.2, jonka perusteella hakijat saavat olla enintään 30-vuotiaita.

7. Vital Pérez väittää, että tällä vaatimuksella, jolla suljetaan hänet perusteettomasti valintamenettelyn ulkopuolelle, loukataan hänen sekä Espanjan perustuslakiin että direktiiviin perustuvaa perusoikeuttaan päästä yhdenvertaisin edellytyksin julkisiin virkoihin ja tehtäviin. Oviedon kunta vetoaa kanteeseen antamassaan vastineessa yhtäältä siihen, että kilpailuilmoitus on Asturian itsehallintoalueen laissa nro 2/2007 (jäljempänä laki nro 2/2007) säädetyn mukainen, sillä lain 32 §:ssä edellytetään, ettei mihinkään paikallispoliisin henkilöstöryhmään hakeva henkilö saa olla yli 30-vuotias, ja toisaalta siihen, että unionin tuomioistuin on jo hyväksynyt tuomiossa Wolf⁷ tällaisen ikärajan vastaavassa tilanteessa.

8. Koska Juzgado Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedo on epävarma riidanalaisen ikärajan laillisuudesta ja pitää direktiivin asiaa koskevien säännösten tulkintaa tarpeellisena riidan ratkaisemiseksi, se on esittänyt unionin tuomioistuimelle seuraavan kysymyksen:

”Ovatko – – direktiivin 2 artiklan 2 kohta, 4 artiklan 1 kohta ja 6 artiklan 1 kohdan c alakohta sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjan 21 artiklan 1 kohta, siltä osin kuin niissä kielletään kaikenlainen ikään perustuva syrjintä, esteenä sille, että kunnan kilpailuilmoituksessa, jossa nimenomaisesti sovelletaan jäsenvaltion alueellista lakia, asetetaan paikallispoliisin poliisimiehen toimeen pääsyn edellytykseksi enintään 30 vuoden ikä”.

5 — Yhdysvaltain Supreme Court sulki pois kuuluisassa asiassa Massachusetts Board of Retirement v. Murgia vuonna 1967 antamassaan tuomiossa (427 U.S. 307) sen, että ikään perustuva erilainen kohtelu voi olla ”epäilyttävää luokittelua”, ja määritteli tämän käsitteen seuraavasti: ”a suspect class is one saddled with such disabilities, or subjected to such a history of purposeful unequal treatment, or relegated to such a position of political powerlessness as to command extraordinary protection from the majoritarian political process”.

6 — Julkisasiamies Jacobs vertasi sukupuoleen perustuvan syrjinnän ja ikään perustuvan syrjinnän luonnetta ratkaisuehdotuksessaan Lindorfer v. neuvosto (C-227/04 P, EU:C:2005:656) ja totesi seuraavaa: ”sex is essentially a binary criterion, whereas age is a point on a scale. Sex discrimination based on actuarial tables is thus an extremely crude form of discrimination, involving very sweeping generalisations, whereas age discrimination may be graduated and may rely on more subtle generalisations”.

7 — C-229/08, EU:C:2010:3.

III Oikeudellinen arviointi

9. Pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevat tosiseikat kuuluvat epäilyksettä direktiivin soveltamisalaan. Direktiiviä sovelletaan sen 3 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan unionille annetun toimivallan puitteissa ”kaikkiin henkilöihin sekä julkisella että yksityisellä sektorilla, julkisyhteisöt mukaan lukien, kun kyseessä on – – työn tai itsenäisen ammatin harjoittamista koskevat edellytykset, myös valinta- ja työhönottoperusteet, alasta ja ammattiasemasta riippumatta”. Kun lain nro 2/2007 32 §:ssä on säädetty, ettei mihinkään paikallispoliisin henkilöstöryhmään hakeva henkilö saa olla yli 30-vuotias, siinä vahvistetaan sääntöjä, jotka koskevat työhönottoperusteita julkisella sektorilla direktiivin edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettulla tavalla.⁸

10. On yhtä kiistatonta, että kyseisessä laissa säädetään ikään perustuvasta erilaisesta kohtelusta. Tässä yhteydessä on muistettava, että direktiivissä tarkoitetaan 2 artiklan 1 kohdan mukaan ”yhdenvertaisen kohtelun periaatteella”, ettei minkäänlaista direktiivin 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan perustuvaa välitöntä tai välillistä syrjintää saa esiintyä. Direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa täsmennetään, että sovellettaessa mainitun artiklan 1 kohtaa välittömänä syrjintänä pidetään sitä, että henkilöä kohdellaan jonkin saman direktiivin 1 artiklassa tarkoitettua seikan perusteella epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa.⁹ Lain nro 2/2007 32 §:n soveltamisesta seuraa, että joitakin henkilöitä kohdellaan epäsuotuisammin kuin muita henkilöitä kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa vain sen vuoksi, että he ovat ylittäneet 30 vuoden iän. Tällainen säännös käsittää siten välittömästi ikään perustuvaa erilaista kohtelua direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettulla tavalla.¹⁰

11. Ainoa pääasian oikeudenkäynnissä esiin tuleva kysymys, johon ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin pyytää unionin tuomioistuimen tulkintaa, on siis se, merkitseekö tämä erillinen kohtelu direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitettua välitöntä syrjintää vai voiko se kuulua jonkin direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa ja 6 artiklan 1 kohdassa säädetyn poikkeuksen soveltamisalaan.

A Direktiivin 4 artiklan 1 kohdan tulkinta

12. Direktiivin 4 artiklan otsikkona on ”Työhön liittyvät vaatimukset”, ja sen 1 kohdassa säädetään, että ”jäsenvaltiot voivat säätää, että erillinen kohtelu, joka perustuu johonkin 1 artiklassa tarkoitettuun seikkaan liittyvään ominaisuuteen, ei ole syrjintää, jos tiettyjen työtehtävien luonteen tai niiden yhteyksien vuoksi, joissa tehtävät suoritetaan, kyseinen ominaisuus on *todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, edellyttäen, että tavoite on oikeutettu ja että vaatimus on oikeasuhteinen*”.¹¹

13. Espanjan, Italian, Saksan ja Ranskan hallitukset katsovat, että pääasian oikeudenkäynnissä riidanalainen ikäraja on perusteltavissa kyseisellä säännöksellä, koska jotkin paikallispoliisin poliisimiehille annettavat tehtävät ovat fyysisesti erittäin vaativia, ja joka tapauksessa tavanomaista vaativampia, joten ainoastaan nuoremmat työntekijät pystyvät täyttämään nämä vaatimukset. Tällaisen ikärajan säätämiseksi pyritään turvaamaan paikallispoliisin henkilöstön toimintakyky ja moitteeton toiminta takaamalla se, että vastikään palvelukseen otetut uudet poliisimiehet kykenevät hoitamaan fyysisesti rasittavampia tehtäviä verrattain pitkään uransa aikana. Sekä ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin että pääasian kantaja ja komissio sitä vastoin epäilevät riidanalaisen ikärajan laillisuutta.

8 — Ks. vastaavasti tuomio Wolf (EU:C:2010:3, 27 kohta).

9 — Ks. tuomio Palacios de la Villa (C-411/05, EU:C:2007:604, 50 kohta), tuomio The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing (C-388/07, EU:C:2009:128, 33 kohta) ja tuomio Wolf (EU:C:2010:3, 28 kohta).

10 — Ks. vastaavasti tuomio Wolf (EU:C:2010:3, 29 kohta).

11 — Kursivointi tässä.

14. Unionin tuomioistuimen tuomiossa Wolf esittämän selvennyksen – johon sekä ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin että, päinvastaisin perusteluin, kaikki väliintulijat viittaavat – mukaan direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa annetaan jäsenvaltioille oikeus poiketa yhdenvertaisen kohtelun periaatteesta, jos erilaisen kohtelun perusteena olevaan syyhyn liittyvä ominaisuus eikä peruste itse on todellinen ja ratkaiseva työhön liittyvä vaatimus, edellyttäen, että tavoite on oikeutettu ja että vaatimus on oikeasuhteinen.¹²

15. Unionin tuomioistuin täsmensi kyseisessä tuomiossa, jonka kohteena oli 30 vuoden enimmäisikäraja, jonka yksi Saksan osavaltio oli määrännyt keskitason paloteknisen yksikön palvelukseen pääsyyllä, ensinnäkin, että tavoite turvata direktiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleessa lueteltujen kaltaisten yksiköiden,¹³ joihin kuuluvat myös poliisivoimat, toimintakyky ja moitteeton toiminta, on direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ”oikeutettu tavoite”.¹⁴

16. Tässä tapauksessa pääasian oikeudenkäynnin kohteena oleva lainsäädäntö – jos oletetaan, kuten erityisesti Espanjan hallitus väittää, että sen tavoite on todellisuudessa tämä, mikä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on lopullisesti varmistettava¹⁵ - saattaisi olla näin ollen perusteltavissa edellä mainitulla direktiivin säännöksellä, jos muut siinä säädetyt edellytykset täyttyvät.

17. Unionin tuomioistuin katsoi toiseksi tuomiossa Wolf Saksan hallituksen antamien selvennysten perusteella, että ”erityisen hyvää fyysistä kuntoa” voitiin pitää direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna todellisena ja ratkaisevana työhön liittyvänä vaatimuksena kyseisessä ammatissa toimimiselle. Se huomautti tästä, että toisin kuin paloteknisen yksikön johdon ja päällystön tehtävät, keskitason paloteknisen yksikön työtehtävät ovat fyysisiä, sillä tämän yksikön palveluksessa olevat henkilöt suorittavat erityisesti sammutus- ja hengenpelastustöitä, eläinpelastusta, ympäristönsuojelutehtäviä ja vaarallisten eläinten kiinniottamista sekä erilaisia huoltotöitä.¹⁶

18. En ole vakuuttunut siitä, että sama päätelmä voitaisiin tehdä tässä tapauksessa Asturian paikallispoliisin palveluksessa olevien poliisimiesten osalta. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että näiden poliisimiesten harjoittama toiminta kattaa eri toiminta-alueita ja sisältää sekä ”kentällä” harjoitettavan toiminnan, kuten esimerkiksi rikoksenteekijöiden pidättämisen, mikä voi edellyttää fyysistä voimankäyttöä, että psyykkis-fyysisesti vähemmän raskaita tehtäviä, kuten esimerkiksi tieliikenteen valvonnan.¹⁷ Paikallispoliisilla on siis Espanjassa hyvin laaja ja monivahteinen tehtävien

12 — EU:C:2010:3, 35 ja 36 kohta.

13 — Direktiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleessa täsmennetään, että direktiivin ”seurauksena ei voi olla, että puolustusvoimat, poliisiviranomaiset, vankila- tai pelastusorganisaatiot olisivat velvollisia ottamaan palvelukseen tai pitämään palveluksessa henkilöitä, joilla ei ole vaadittavia valmiuksia suoriutua niistä tehtävistä, joita heiltä voidaan edellyttää ottaen huomioon oikeutettu tavoite säilyttää näiden organisaatioiden toiminnan ominaislaatu”.

14 — EU:C:2010:3, 38 kohta.

15 — Ks. sellaisten tavoitteiden määrittämisestä, jotka voivat oikeuttaa erilaisen kohtelun direktiivin perusteella, jäljempänä 6 artiklan 1 kohdassa säädetyin poikkeuksen soveltamisesta.

16 — Tuomio Wolf (EU:C:2010:3, 40 kohta).

17 — Ennakkoratkaisupyynnön mukaan lain nro 2/2007 18 §:n 6 momentissa määritellään paikallispoliisin tehtävät seuraavasti: ”kansalaisten auttaminen, henkilöiden ja omaisuuden suojeleminen, rikoksenteekijöiden pidättäminen ja säilössä pitäminen, ennalta ehkäisevä partiointi, liikenteenohjaus ja valvonta sekä muut esimiesten määräämät vastaavat tehtävät”. Espanjan hallitus mainitsee huomautuksissaan lisäksi turvallisuudesta vastaavista viranomaisista 13.3.1986 annetun lain nro 2/86 (Ley Orgánica de Fuerzas y Cuerpos de Seguridad) 53 §:n 1 momentin, jonka perusteella paikalliset poliisivoimat hoitavat seuraavia tehtäviä: a) suojelevat paikallisyhteisöjen viranomaisia ja huolehtivat niiden tilojen ja laitteiden valvonnasta tai vartioinnista; b) asettavat liikenteen ohjauslaitteita sekä järjestelevät ja ohjaavat liikennettä kaupungin keskustassa tieliikennelainsäädännön mukaisesti; c) todentavat ja selvittävät kaupungin keskustassa sattuneita liikenneonnettomuuksia; d) huolehtivat poliisiviranomaisille kuuluvista hallinnollisista tehtävistä toimivaltansa rajoissa kuntien antamien määräysten, kieltojen ja muiden toimien yhteydessä; e) suorittavat rikospoliisille kuuluvia tehtäviä –; f) avustavat onnettomuuksissa, luonnonmullistuksissa ja yleisissä hätätilanteissa ja osallistuvat laissa tarkoitettulla tavalla väestönsuojelusuunnitelmien täytäntöönpanoon; g) toteuttavat rikoksia ennalta ehkäiseviä toimia ja toteuttavat kaikki mahdolliset toimet rikosten estämiseksi –; h) valvovat yleisiä paikkoja ja tekevät yhteistyötä valtion turvallisuudesta vastaavien viranomaisten ja itsehallintoalueiden poliisiviranomaisten kanssa suojellakseen mielenosoituksia ja ylläpitääkseen järjestystä suurten yleisötapahtumien aikana, kun niiltä pyydetään tätä; i) tekevät yhteistyötä yksityisten riitatilanteiden ratkaisemiseksi, kun niiltä pyydetään tätä.

kirjo verrattuna unionin tuomioistuimen edellä mainitussa tuomiossa Wolf tutkimiin keskitason paloteknisen yksikön työtehtäviin, sillä kyseisen yksikön työntekijöiden on tuomiosta ilmenevällä tavalla hoidettava enimmäkseen ellei jopa yksinomaan tehtäviään kentällä, mistä aiheutuu merkittävä fyysinen rasite.

19. Unionin tuomioistuin on todennut kolmanneksi, että vaatimus, joka koski keskitason paloteknisen yksikön työtehtävien hoitamiseen tarvittavaa hyvää fyysistä kuntoa, liittyi ikään. Se katsoi tältä osin Saksan hallituksen esittämien työ- ja urheilulääketieteen tutkimuksista, joista ilmeni, että hengityskyky, lihasvoima ja kestävyys heikkenevät iän myötä, saatujen tulosten perusteella, että joidenkin tämän yksikön työntekijöille annettujen tehtävien, kuten sammutustehtävien tai hengenpelastustehtävien, hoitaminen edellytti erityisen hyvää fyysistä kuntoa ja että näitä tehtäviä kykenivät hoitamaan vain nuoret, ensin mainitussa tapauksessa alle 45-vuotiaat ja jälkimmäisessä alle 50-vuotiaat työntekijät.

20. Mielestäni nyt käsiteltävässä asiassa ei ole olemassa seikkoja, joiden perusteella voitaisiin tehdä samat päätelmät. Yhtäältä Espanjan hallituksen huomautuksiin sisältyvä väite, jonka mukaan fyysinen kunto, joka paikallispoliisin poliisimiehillä on oltava, on verrattavissa fyysiseen kuntoon, jota edellytetään sammutus- ja hengenpelastustehtävissä toimivilta palomiehiltä,¹⁸ siten kuin unionin tuomioistuin on vahvistanut edellä mainitussa tuomiossa Wolf, perustuu pelkkiin väitteisiin, joita eivät tue seikat tai tiedot, joiden perusteella voitaisiin tutkia näiden poliisimiesten erityistä tilannetta. Toisaalta, kuten edellä huomautin, ennakkoratkaisupyynnön ja Espanjan hallituksen huomautuksiin sisältyvien tietojen perusteella suuri osa Espanjan paikallispoliisin poliisimiehille annetuista tehtävistä ei näytä edellyttävän poikkeuksellisen hyvää fyysistä kuntoa, kun taas tuomiosta Wolf ilmenee selvästi, että keskitason paloteknisen yksikön työntekijöiden harjoittama toiminta edellyttää kokonaisuudessaan tai ainakin tämän yksikön toimintaa pääosin kuvaavilta osin tällaista kuntoa.

21. Edellä esitetystä ilmenee yleisemmin, että nyt käsiteltävässä asiassa eivät täyty edellytykset, joiden perusteella unionin tuomioistuin puolsi kyseistä ikärajaa tuomiossa Wolf. Toisin kuin unionin tuomioistuin katsoi kyseisessä tuomiossa, ei näet ole mielestäni mahdollista päätellä, että ”poikkeuksellisen tiukat fyysiset ominaisuudet” olisivat todellinen ja ratkaiseva paikallispoliisin poliisimiehen työhön liittyvä vaatimus, sellaisena kuin tämä työ on kuvattu ennakkoratkaisupyynnössä, vaikka otettaisiin huomioon se erityisesti Espanjan ja Ranskan hallitusten korostama seikka, että tämän tehtävän hoitaminen saattaa edellyttää aseiden käyttöä. Vaikka lisäksi voidaan katsoa, että osa paikallispoliisin poliisimiehille annetuista tehtävistä edellyttää tietyn tasoista fyysistä kuntoa, unionin tuomioistuimelle esitettyjen tietojen perusteella ei mielestäni sitä vastoin voida päätellä, että tällainen fyysinen kunto välttämättä liittyisi tiettyyn ikäluokkaan ja ettei tietyn iän ylittäneillä ihmisillä voi olla tällaista kuntoa, kuten unionin tuomioistuin on todennut tuomiossa Wolf.

22. Tästä seuraa riidanalaisen ikärajan tarpeellisuuden ja siten oikeasuhteisuuden osalta, ettei ole myöskään mahdollista päätellä, kuten unionin tuomioistuin katsoi edellä mainitussa tuomiossa Wolf, että tavoite taata paikallispoliisin henkilöstön toimintakyky ja moitteeton toiminta edellyttäisi tietyn ikärakenteen ylläpitämistä henkilöstössä, mikä puolestaan edellyttäisi yksinomaan alle 30-vuotiaiden poliisimiesten palvelukseenottamista.¹⁹

18 — Vastaavia väitteitä sisältyy Saksan, Italian ja – hieman monisävyisemmin – Ranskan hallitusten huomautuksiin.

19 — Muistutettakoon, että unionin tuomioistuin katsoi tuomiossa Wolf, että riidanalaisessa lainsäädännössä säädetty ikäraja oli asianmukainen keino tavoitteen eli kyseisen yksikön toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan saavuttamiseksi eikä sillä ylitetty sitä, mikä oli tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi. Unionin tuomioistuin totesi, että koska sammutus- ja hengenpelastustöitä, jotka kuuluvat keskitason palotekniselle yksikölle, voivat hoitaa ainoastaan nuoremmat työntekijät, voitiin pitää välttämättömänä, että suurin osa tämän yksikön virkamiehistä kykenisi hoitamaan näitä tehtäviä ja olisi siis alle 45- tai 50-vuotiaita. Palvelukseenotto tätä korkeammassa iässä olisi merkinnyt sitä, että liian monia virkamiehiä ei olisi voitu määrätä fyysisesti vaativimpiin tehtäviin ainakaan riittävän pitkäksi aikaa.

23. Totean edelleen oikeasuhteisuudesta, että ennakkoratkaisupyynnöstä ei ilmene, että poliisimiehet, jotka ovat ylittäneet tietyn iän, määrättäisiin automaattisesti fyysisesti vähemmän rasittaviin tehtäviin tai tehtäviin, jotka eivät edellytä aseiden käyttöä, kun kyseisessä ennakkoratkaisupyynnössä sitä vastoin mainitaan aktiivipalveluksessa olevien kansallisten tai joidenkin paikallisyhteisöjen poliisivoimien poliisimiesten osalta mahdollisuudesta siirtyä halutessaan johonkin toiseen tehtävään heidän täytettyään 58 vuotta (ns. ”toisen uran” järjestely) eli vain seitsemän vuotta ennen säädettyä eläkeikää, joka on 65 vuotta.

24. Näissä olosuhteissa voidaan katsoa, että sitä, onko asianomaisella paikallispoliisin poliisimiehen tehtävän hoitamisen edellyttämä fyysinen kunto, voidaan arvioida asianmukaisesti erityisen tiukkojen kuntotestien ja riidanalaisessa kilpailuiloituksessa määrättyjen poissulkevien lääketieteellisten perusteiden perusteella ja että kyseinen ikäraja ei näin ollen ole tarpeen.

25. On muistettava, että siltä osin kuin 4 artiklan 1 kohdassa sallitaan poikkeaminen unionin oikeuden peruseriaatteesta, sitä on tulkittava suppeasti, ja että kuten direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleessakin nimenomaisesti todetaan, poikkeaminen on mahdollista vain ”erittäin rajoitetuissa tilanteissa”.²⁰ Tämä tapaus ei mielestäni kuulu niihin.

26. Edellä esitetyn perusteella katson, että direktiivin 4 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että se on esteenä pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa vahvistetaan paikallispoliisin palvelukseenottoon liittyvään valintamenettelyyn osallistumisen edellytykseksi enintään 30 vuoden ikä.

B Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan tulkinta

27. Muistutettakoon, että direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan ”jäsenvaltiot voivat säätää, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua ei pidetä syrjintänä, jos sillä on kansallisen lainsäädännön puitteissa *objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu, erityisesti työllisyyspoliittinen, työmarkkinoita tai ammatillista koulutusta koskeva oikeutettu tavoite*, ja jos tämän tavoitteen toteuttamiskeinot ovat *asianmukaiset ja tarpeen*.”²¹

28. Tällä säännöksellä otetaan käyttöön poikkeusjärjestely, jossa otetaan huomioon iälle direktiivissä säädettyjen syrjintäperusteiden joukossa tunnustettu ”erityinen” asema.²² Siinä sallitaan jäsenvaltioille erityisesti se, että ne antavat kansallisessa lainsäädännössään säännöksiä, joissa säädetään ikään perustuvasta erilaisesta kohtelusta, joka muussa tapauksessa kuuluisi direktiivin 2 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun *välittömän syrjinnän* ryhmään.²³ Tätä mahdollisuutta – ”sikäli kuin se muodostaa poikkeuksen syrjintäkiellon periaatteeseen²⁴ – rajoitetaan kuitenkin tiukasti kyseisen 6 artiklan 1 kohdassa säädettyillä edellytyksillä²⁵.

20 — Ks. vastaavasti tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 kohta). Direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa samoin kuin sen jälkeen 6 artiklassa ei teknisesti säädetä syrjintäkieltoa koskevasta poikkeuksesta, vaan siinä mahdollistetaan erilaisen kohtelun oikeuttaminen estämällä sen pitäminen syrjintänä tämän direktiivin 2 artiklan perusteella. Asiallisesti unionin tuomioistuin pitää näitä säännöksiä kuitenkin yleistä syrjintäkieltoa koskevinä poikkeuksina.

21 — Kursivointi tässä.

22 — Tämä erityisyys näkyy direktiivin johdanto-osan 25 perustelukappaleessa, jossa todetaan, että vaikka ikää koskevan syrjinnän kieltäminen on oleellinen tekijä pyrittäessä työllisyyden suuntaviivoissa asetettuihin tavoitteisiin, jotka Euroopan neuvosto hyväksyi Helsingissä 10. ja 11.12.1999, ja lisättäessä työn moninaisuutta, ”tietyissä tilanteissa ikään perustuva erilainen kohtelu voi olla perusteltua, ja tämän vuoksi tarvitaan erityisiä sääntöksiä, jotka voivat vaihdella jäsenvaltioissa vallitsevan tilanteen mukaan”, ks. tuomio *Age Concern England* (EU:C:2009:128, 60 kohta).

23 — Tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 kohta).

24 — Direktiivin edellä siteeratun 6 artiklan 1 kohdan perusteella tätä mahdollisuutta käytetään ”sen estämättä, mitä 2 artiklan 2 kohdassa säädetään”(vertailusta direktiivin muiden kieliversioiden kanssa ilmenee, että kohdan alussa oleva ilmaisu ”sen estämättä, että” on merkitykseltään konsessiivinen, ja se pitäisi ymmärtää pikemminkin merkityksessä ”huolimatta”).

25 — Tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 62 kohta).

29. On siis pohdittava, vastaako Espanjan oikeudessa pääasian oikeudenkäynnissä riidanalaisen ikärajan säätäminen edellä mainitussa säännöksessä tarkoitettua oikeutettua tavoitetta, jonka vuoksi siitä johtuva erilainen kohtelu olisi objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltua, ja onko tällainen ikäraja asianmukainen keino ja tarpeen tämän tavoitteen saavuttamiseksi.

a) Tavoitteiden määrittäminen

30. Korostan heti aluksi, että ennakkoratkaisupyynnöstä tai unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ei ilmene, että lainsäädännössä, johon kansallisessa oikeudenkäynnissä riidanalainen kilpailuilmoitus perustuu, viitattaisiin nimenomaisesti johonkin direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa mainittuun tavoitteeseen säädetyn riidanalaisen ikärajan oikeuttamiseksi. Tämä seikka ei kuitenkaan sinänsä riitä poissulkemaan sitä, että ikäraja voisi kuitenkin olla oikeutettu kyseisen säännöksen perusteella.²⁶ Unionin tuomioistuin on näet todennut, että jos kansallisessa lainsäädännössä ei ole tarkennettu sen tavoitetta, se voidaan johtaa ”asianomaisen toimenpiteen yleisestä asiayhteydestä”.²⁷

31. Vaikka unionin tuomioistuin on nyttemmin vakiintuneessa oikeuskäytännössään hyväksynyt sen, että ”asiayhteydestä johdettujen seikkojen” tarkastelu voisi korvata sen, että riidanalaisesta kansallisesta lainsäädännöstä puuttuu nimenomainen viittaus, tällaisen tarkastelun käytön rajat eivät vaikuta vielä selviltä. Vaikka unionin tuomioistuin on joissain tapauksissa muotoillut kyseisen lainsäädännön tavoitteen tarkasti ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen antamien tai asiakirja-aineistoon sisältyneiden tietojen perusteella,²⁸ se on joissain muissa tapauksissa tyytynyt viittaamaan asianomaisen jäsenvaltion huomautuksiin silloinkin kun vetoamista direktiivin 6 artiklan 1 kohdan poikkeuksen kattamiin perusteisiin on perusteltu vain löyhästi.²⁹ Se on myös antanut jäsenvaltioille mahdollisuuden vedota muihin kuin ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen yksilöimiin tai myös kansallisessa lainsäädännössä nimenomaisesti mainittuihin tavoitteisiin ja näyttää ne toteen.³⁰ Se ei ole poissulkenut sitäkään mahdollisuutta, että se ottaa tarkastelussaan huomioon myös tavoitteet, joita ei ole maininnut asianomainen jäsenvaltio vaan väliintulijoina olevat jäsenvaltiot.³¹

32. Mielestäni on asiamukaista muistuttaa tässä yhteydessä siitä, että direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään ikään perustuvan syrjinnän kiellon peruseriaatteesta tehtävästä rajoitetusta poikkeuksesta, joka on oikeutettu *tietyille jäsenvaltiolle ominaisista* erityisistä sosiaalipoliittisista syistä.

33. Tämän poikkeuksen soveltaminen *edellyttää erityistä kansallista toimenpidettä*, jolla pyritään hyvin määriteltyihin tavoitteisiin. Jos näitä tavoitteita ei ole nimenomaisesti mainittu, niiden on oltava ainakin selvästi johdettavissa itse toimenpiteen asiayhteydestä. Vaikka direktiivissä ei veloiteta jäsenvaltioita säätämään erityisestä luettelosta niistä erilaisista kohteluista, jotka voivat olla perusteltuja oikeutetun tavoitteen kannalta edellä mainitun 6 artiklan 1 kohdan nojalla, kuten unionin tuomioistuin totesi tuomiossa *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing*,³² eikä luettelosta tavoitteista, jotka oikeuttaisivat tällaisen erilaisen kohtelun, sekä oikeusvarmuuden että

26 — Tuomio *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 56 kohta).

27 — Tuomiot *Palacios de la Villa* (EU:C:2007:604, 57 kohta); *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 45 kohta); *Petersen* (C-341/08, EU:C:2010:4, 40 kohta); *Georgiev* (C-250/09 ja C-268/09, EU:C:2010:699, 40 kohta); *Rosenblatt* (C-45/09, EU:C:2010:601, 58 kohta); *Fuchs ja Köhler* (C-159/10 ja C-160/10, EU:C:2011:508, 39 kohta) ja komissio v. *Unkari* (C-286/12, EU:C:2012:687, 56 kohta).

28 — Tämä koskee tuomiota *Georgiev* (EU:C:2010:699).

29 — Sama tuomio.

30 — Tuomio *Fuchs ja Köhler* (EU:C:2011:508, 39–46 kohta).

31 — Tuomio *Georgiev* (EU:C:2010:699, 43 ja 44 kohta).

32 — EU:C:2009:129. Korostan, että tästä huolimatta tällainen velvollisuus on lähtökohtaisesti olemassa 4 artiklan 1 kohdan osalta, sillä direktiivin johdanto-osan 23 perustelukappaleessa todetaan, että ”erittäin rajoitetuissa tilanteissa”, joissa ikään perustuva erilainen kohtelu saattaa olla oikeutettua tämän säännöksen perusteella, tällaiset tilanteet ”on esitettävä tiedoissa, jotka jäsenvaltiot antavat komissiolle”.

tuomioistuINVALVONNAN harjoittamisen vaatimukset edellyttävät sitä, että jäsenvaltiot määrittelevät selvästi sellaisen kansallisen lainsäädännön tavoitteet, joilla otetaan käyttöön poikkeus ikään perustuvan syrjinnän kiellosta, ja että niiden oikeutus kyseisen säännöksen kannalta näytetään toteen riittävällä tavalla.

34. Unionin tuomioistuin on toisaalta itsekin selventänyt, että ”pelkät yleiset toteamukset tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin tai ammatilliseen koulutukseen nähden eivät riitä sen osoittamiseen, että kyseisen toimenpiteen tavoitteella voidaan perustella mainitusta periaatteesta poikkeaminen”direktiivin 6 artiklan 1 kohdan perusteella, ja että kyseisellä säännöksellä asetetaan jäsenvaltioille ”velvoite osoittaa, että tavoiteltu tavoite on oikeutettu, minkä osalta näyttökynnys on korkea”.³³

35. Edellä esitetyn perusteella on mahdotonta ottaa huomioon muita kuin riidanalaisessa toimenpiteessä mainittuja tai ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen, joka on yksin toimivaltainen tulkitsemaan sovellettavaa kansallista lainsäädäntöä, esittämiä tavoitteita ja/tai sellaisia tavoitteita, jotka ovat myös kyseisen jäsenvaltion esittämien täsmennysten valossa johdettavissa toimenpiteen asiayhteydestä.

36. Kuten edellä totesin, tässä tapauksessa laissa, jolla otetaan riidanalainen ikäraja käyttöön, ei täsmennetä tämän valinnan syitä. Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyy ainoastaan implisiittinen viittaus vaatimukseen varmistaa kohtuullinen työssäolojakso ennen eläkkeelle tai ns. ”toiselle uralle” siirtymistä, eikä kansalliseen asiakirja-aineistoon sisälly lisätietoja. Espanjan hallitus viittaa puolestaan julkisasiamies Botin edellä mainitussa asiassa Wolf antamaan ratkaisuehdotukseen³⁴ ja mainitsee paikallispoliisin henkilöstöhallintoon liittyviä työvoimapolitiittisia tavoitteita, joihin kuuluu erityisesti tasapainoisen ikärakenteen toteuttaminen tämän henkilöstön piirissä, mikä antaa mahdollisuuden varmistaa sille annettujen eri tehtävien hoitamisen. Espanjan hallitus vetoaa lisäksi siihen, että sellaisten poliisimiesten ottaminen palvelukseen, jotka kykenevät hoitamaan kaikkia tällaisia tehtäviä riittävän pitkän ajan ennen siirtymistä eläkkeelle tai ”toiselle uralle”, vastaa lisäksi julkisten menojen pienentämistä koskevaa tavoitetta, koska se mahdollistaa sen, että uusia palvelukseenottoja tarvitaan harvemmin. Tämä tavoite kuuluu julkisen hallinnon kulujen pienentämiseksi kansallisella tasolla harjoitettavan politiikan mukaisesti niiden toimenpiteiden kokonaisuuteen, joita toteutetaan Espanjan talouden kohentamiseksi.

37. On viime kädessä kansallisen tuomioistuimen tehtävänä määritellä, mikä on riidanalaisen lainsäädännön todellinen tavoite,³⁵ mutta edellä esitetyn perusteella pääasian oikeudenkäynnissä riidanalaisen toimenpiteen tavoitteina voidaan unionin tuomioistuimen käytettävissä olevien tietojen perusteella pitää seuraavia: i) vaatimus varmistaa kohtuullinen työskentelyaika ennen eläkkeelle siirtymistä, ii) tasapainoisen ikärakenteen saavuttaminen paikallispoliisin henkilöstössä, jotta varmistettaisiin sen moitteeton toiminta, ja iii) menojen pienentämiseen tähtäävä palvelukseenottopolitiikka.

38. Mielestäni ei pidä sitä vastoin ottaa huomioon Saksan, Italian ja Ranskan hallitusten mainitsemia tai niiden huomautuksista pääteltävissä olevia tavoitteita, jotka liittyvät erityisesti ammatillista koulutusta, nuorisotyöllisyyden edistämistä ja yleistä turvallisuutta koskeviin vaatimuksiin, koska ei vaikuta siltä, että ne liittyisivät pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevaan toimenpiteeseen. Otan kuitenkin myös nämä tavoitteet huomioon jäljempänä tarkastelussani siltä varalta, että unionin tuomioistuin ei yhtyisi näkemykseeni siitä, ettei niillä ole merkitystä nyt käsiteltävän asian kannalta.

33 — Tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 51 ja 65 kohta).

34 — EU:C:2010:3.

35 — Tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 47 kohta) ja tuomio *Georgiev* (EU:C:2010:699, 47 ja 48 kohta).

b) Tavoitteiden ja päämäärien oikeutus

39. On kiistatonta, että mahdolliset kyseistä työtä varten asetetut koulutusvaatimukset tai tarve varmistaa kohtuullinen työskentelyaika ennen eläkkeelle siirtymistä ovat epäilyksettä oikeutettuja tavoitteita, jotka voivat olla perusteena enimmäisiän vahvistamiselle palvelukseenotossa (ja siten osallistumiselle valintamenettelyyn palvelukseenottoa varten). Nämä tavoitteet mainitaan nimenomaisesti direktiivin 6 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan c alakohdassa.

40. Mielestäni ei ole sen sijaan yhtä selvää, että tasapainoisen ikärakenteen vahvistamisen tavoite paikallispoliisin henkilöstön toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan varmistamiseksi olisi tämän säännöksen perusteella oikeutettu tavoite.

41. Muistutettakoon tästä, että unionin tuomioistuimen mukaan tavoitteet, joita voidaan pitää kyseisessä 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla ”oikeutettuina” ja joilla voidaan perustella poikkeaminen ikään perustuvan syrjinnän kieltoa koskevasta periaatteesta, ovat ”sosiaalipoliittisia tavoitteita, kuten työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin tai ammatilliseen koulutukseen liittyvät tavoitteet”.³⁶

42. Vaikka ei voida kiistää sitä, että poliisivoimien moitteeton toiminta sekä kansallisella että paikallisella tasolla on yleisen edun mukainen tavoite, se ei kuulu niihin tavoitteisiin, joiden perusteella jäsenvaltiot voisivat unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan poiketa direktiivin 6 artiklan 1 kohdan nojalla ikään perustuvan syrjinnän kiellon periaatteesta.

43. Se, että kaikkia jäsenvaltioiden yleisen edun mukaisia tavoitteita ei oteta huomioon edellä mainittua 6 artiklan 1 kohtaa sovellettaessa, ilmenee selvästi unionin tuomioistuimen suuren jaoston tuomiosta Prigge ym., jossa unionin tuomioistuin ensin toisti, että ”tässä säännöksessä luetellut oikeutetut tavoitteet liittyvät työllisyyspolitiikkaan, työmarkkinoihin ja ammatilliseen koulutukseen”, mutta totesi tämän jälkeen, että lentoliikenteen turvallisuuden tavoite ei kuulunut näihin tavoitteisiin.³⁷ Unionin tuomioistuin näyttää tuomiossa Fuchs ja Köhler, joka annettiin hieman ennen edellä mainittua tuomiota Prigge, hyväksyneen sen, että myös tavoite varmistaa julkisen palvelun, kyseisessä tapauksessa oikeuslaitoksen palvelujen, laatu voi tulla kyseeseen sovellettaessa direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädettyä poikkeusta. Kyseisen tuomion 50 ja 53 kohdasta ilmenee kuitenkin selvästi, että tätä tavoitetta on pidetty merkityksellisenä vain siltä osin kuin se liittyi samanaikaisesti kyseisen jäsenvaltion työllisyys- ja työmarkkinapoliittisten näkökohtien mukaisesti muihin tavoitteisiin, erityisesti nuorten työllistämisen ja uralla etenemisen edistämisen tavoitteeseen.³⁸

44. Kuten edellä havaittiin, unionin tuomioistuin tutki toisaalta tuomiossa Wolf Saksan hallituksen esittämän tavoitteen turvata keskitason paloteknisen yksikön toimintakyky ja moitteeton toiminta, joka vastaa Espanjan hallituksen tässä oikeudenkäynnissä mainitsemaa tavoitetta, yksinomaan direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaisen poikkeuksen yhteydessä, vaikka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ennakkoratkaisukysymykset koskivat yksinomaan 6 artiklan 1 kohtaa. Muistutettuaan direktiivin johdanto-osan 18 perustelukappaleesta, jonka mukaan sen ”seurauksena ei voi olla, että puolustusvoimat, poliisiviranomaiset, vankila- tai pelastusorganisaatiot olisivat velvollisia ottamaan palvelukseen tai pitämään palveluksessa henkilöitä, joilla ei ole vaadittavia valmiuksia suoriutua niistä tehtävistä, joita heiltä voidaan edellyttää ottaen huomioon oikeutettu tavoite säilyttää näiden organisaatioiden [toimintakyky]”, se täsmensi kyseisen tuomion 39 kohdassa, että ”ammattipalokunnan

36 — Tuomiot The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing (EU:C:2009:128, 46 kohta); Hütter (C-88/08, EU:C:2009:381, 41 kohta) ja Prigge (C-447/09, EU:C:2011:573, 81 kohta).

37 — EU:C:2011:573, 82 kohta; tätä tavoitetta pidettiin kuitenkin direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuna oikeutettuna tavoitteena (ks. tuomion 68 ja 69 kohta).

38 — EU:C:2011:508. Samaa voidaan sanoa tuomiosta Georgiev (EU:C:2010:699), joka koski opetuksen ja tutkimuksen laadun parantamisen tavoitetta yliopistoissa. Ks. myös tuomio komissio v. Unkari (EU:C:2012:687, 62 kohta).

toimintakyvyn ja moitteettoman toiminnan turvaaminen on direktiivin 4 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu oikeutettu tavoite”. Samalla tavoin tuomiossa Petersen³⁹ terveydensuojeluun liittyneet tavoitteet tutkittiin vain direktiivin 2 artiklan 5 kohdan perusteella, vaikka myös tässä tapauksessa ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin oli nojautunut selvityksessään 6 artiklan 1 kohtaan.

45. Vastaavasti ei mielestäni voida katsoa, että yleisen turvallisuuden tavoitteet, joihin jotkin väliintulijoina olevat hallitukset ovat yleisesti vedonneet, kuuluisivat direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin oikeutettuihin tavoitteisiin etenkin silloin, jos niihin ei liity kyseisessä säännöksessä esitetyn kaltaisia sosiaalipoliittisia tavoitteita.

46. Samaa voidaan mielestäni todeta myös tavoitteesta edistää menoja pienentävää palvelukseenottopolitiikkaa ja vastaavasti julkisen hallinnon menojen pienentämistä, johon Espanjan hallitus on niin ikään vedonnut huomautuksissaan.

47. Muistutan tässä yhteydessä unionin tuomioistuimen täsmentäneen, että oikeutetut tavoitteet, joilla voidaan perustella ikään perustuva erilainen kohtelu direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla, ”eroavat yleiseen etuun liittyvän luonteensa johdosta puhtaasti yksilöllisistä, työnantajan tilanteeseen liittyvistä tavoitteista, kuten kustannusten alentaminen tai kilpailukyvyn parantaminen”.⁴⁰

48. On selvää, että jos työnantaja on viranomainen, menojen pienentämisen tavoite on pääsääntöisesti yleisen edun mukainen samalla tavoin kuin direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa säädetään. Tämä ainoa seikka ei kuitenkaan mielestäni riitä, jotta voitaisiin katsoa, että tällainen tavoite kuuluu kyseisessä säännöksessä hyväksytyihin oikeutettuihin tavoitteisiin. Tämän päättelyketjun mukaan näet mikä tahansa ikään perustuva erilainen kohtelu, joka mahdollistaisi julkisten menojen pienentämisen, olisi pelkästään tästä syystä oikeutettua direktiivin 6 artiklan 1 kohdan perusteella.⁴¹ Tästä seuraisi, että syrjintäkiellon perusperiaatetta koskevaa poikkeusta, jonka yhteisön lainsäätäjä on sellaisena rajannut hyvin täsmällisesti ja jota unionin tuomioistuimen on tulkittava suppeasti, laajennettaisiin tavalla, jota ei voida hyväksyä.

49. Unionin tuomioistuin on lisäksi todennut nimenomaisesti näin tuomiossa Fuchs ja Köhler. Se totesi, että vaikka ”unionin oikeus ei estä jäsenvaltioita ottamasta poliittisten, sosiaalisten tai väestötieteellisten seikkojen *ohella* huomioon talousarvioon liittyviä seikkoja”, näin voidaan menetellä vain jos noudatetaan ikään perustuvan syrjinnän kiellon yleistä periaatetta⁴² ja että ”vaikka talousarvioon liittyvät seikat voivat tällöin olla jäsenvaltion sosiaalipoliittisten valintojen perustana ja vaikuttaa niiden toimenpiteiden luonteeseen tai laajuuteen, jotka jäsenvaltio haluaa toteuttaa, tällaiset seikat *eivät kuitenkaan yksin voi muodostaa – – oikeutettua tavoitetta*”, jota direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitetaan.⁴³

50. Muistutettakoon erikseen tavoitteesta saavuttaa tasapainoinen ikärakenne tietyllä toiminnan sektorilla, että unionin tuomioistuin on tunnustanut tämän tavoitteen oikeutetuksi direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettua poikkeusta sovellettaessa ainoastaan siltä osin kuin sillä edistetään työllistämiseen liittyviä tavoitteita, kuten erityisesti nuorten⁴⁴ palvelukseen ottamista töiden

39 — EU:C:2010:4.

40 — Ks. tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 46 kohta).

41 — Muistutettakoon, että asiassa Petersen (EU:C:2010:4) julkisten terveydenhoitomien valvonnan tavoitetta, jota ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tarkasteli direktiivin 6 artiklan 1 kohdan kannalta, tutkittiin saman direktiivin 2 artiklan 5 kohdan valossa (ks. 45 kohta).

42 — Fuchs ja Köhler (EU:C:2011:508, 73 kohta); kursivointi tässä.

43 — Fuchs ja Köhler (EU:C:2011:508, 74 kohta); kursivointi tässä.

44 — Ks. vastaavasti tilanteesta, jossa tavoitellaan henkilöstöhallinnon optimointia ja sellaisten oikeusriitojen ehkäisemistä, jotka koskevat työntekijän kykyä tehdä työtään tietyn iän saavuttamisen jälkeen, tuomiot Fuchs ja Köhler (EU:C:2011:508, 68 kohta) ja komissio v. Unkari (EU:C:2012:687, 62 kohta).

jakamiseksi paremmin sukupolvien välillä.⁴⁵ Lisäksi tuomiot, joissa unionin tuomioistuin on puoltanut tällaisen tavoitteen oikeutusta, koskivat kansallisia toimenpiteitä, joissa säädettiin eläkeiän saavuttaneiden työntekijöiden pakollisesta eläkkeelle siirtymisestä⁴⁶ tai heidän siirtämisestään automaattisesti eläkkeelle.⁴⁷

51. Nyt käsiteltävä asia poikkeaa selvästi näistä tapauksista sekä sen vuoksi, että se koskee enimmäisikärajaa kyseiseen ammattiin pääsemiseksi, jolloin sen piiriin kuuluu laajempi ihmisryhmä eivätkä ainoastaan ne, jotka ovat oman työelämänsä loppuvaiheessa, että sen vuoksi, että ikäryhmäjako, johon Espanjan hallitus vetosi oikeutettuna tavoitteena, ei vastaa uusien palvelukseenottojen – ja siten työllistämisen – edistämisen tavoitetta vaan on päinvastoin omiaan rajoittamaan niitä ilmeisesti siinä tarkoituksessa, että pienennetään niihin liittyviä menoja.

52. Edellä esitetystä ilmenee, että edellä tarkastelluista tavoitteista ainoastaan tavoitteita, jotka liittyvät yhtäältä koulutusta koskeviin vaatimuksiin ja toisaalta tarpeeseen varmistaa kohtuullinen työskentelyaika ennen siirtymistä eläkkeelle tai ”toiselle uralle”, voidaan pitää direktiivin 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina ”oikeutettuina tavoitteina”.

c) Keinojen tarpeellisuus ja asianmukaisuus

53. Riidanalaista ikärajaa voidaan pitää edellisessä kohdassa mainittujen tavoitteiden perusteella objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltuna sillä edellytyksellä, että sillä ei ylitetä sitä, mikä on tarpeen viimeksi mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi, ja että se vastaa näihin tavoitteisiin johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla.⁴⁸

54. Riidanalaisen toimenpiteen oikeasuhteisuuden tutkiminen on kulmakivi, johon 6 artiklan 1 kohdan mukaisen poikkeuksen oikeutuksen valvonta perustuu. Sen on tästä syystä oltava täsmällistä, eikä asianomaisen jäsenvaltion esittämiä pelkkiä yleisiä toteamuksia tietyn toimenpiteen soveltuvuudesta sille asetettujen sosiaalipoliittisten tavoitteiden saavuttamiseen voida pitää tässä suhteessa riittävinä.⁴⁹ Kuten unionin tuomioistuin totesi tuomiossa Mangold, suhteellisuusperiaatteen noudattaminen edellyttää, että aina kun yksilöllisestä oikeudesta tehdään poikkeuksia, yhdenvertaisen kohtelun periaatteen ja tavoitellun päämäärän vaatimukset sovitetaan yhteen niin pitkälti kuin mahdollista.⁵⁰

55. Tässä yhteydessä on muistettava, että vaikka jäsenvaltioilla on vakiintuneen oikeuskäytännön perusteella laaja harkintavalta niiden toimenpiteiden valinnassa, joilla niiden sosiaali- ja työllisyyspolitiikan tavoitteet voidaan toteuttaa,⁵¹ unionin tuomioistuin on kuitenkin selventänyt, että tämä harkintavalta ei voi kuitenkaan johtaa siihen, että ikään perustuvan syrjinnän kieltoa koskevan periaatteen täytäntöönpanosta tehtäisiin merkityksetön.⁵²

56. Kansallisen tuomioistuimen on lähtökohtaisesti varmistuttava kaikkien merkityksellisten seikkojen valossa ja niin, että se ottaa huomioon mahdollisuuden saavuttaa muilla keinoilla näin yksilöitävä oikeutettu sosiaalipoliittinen tavoite, onko riidanalainen toimenpide direktiivin 2000/78 6 artiklan 1 kohdan sanamuodon mukaisesti tämän tavoitteen saavuttamiskeinona

45 — Ks. mm. tuomio Palacios de la Villa (EU:C:2007:604, 53 kohta).

46 — Ks. esim. tuomio Palacios de la Villa (EU:C:2007:604).

47 — Ks. esim. tuomio Fuchs ja Köhler (EU:C:2011:508).

48 — Ks. esim. tuomio Georgiev (EU:C:2010:699, 55 kohta).

49 — Ks. vastaavasti tuomio The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing (EU:C:2009:128, 51 kohta).

50 — EU:C:2005:709, 65 kohta.

51 — Ks. mm. tuomio Mangold (EU:C:2005:709, 63 kohta).

52 — Tuomio The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing (EU:C:2009:128, 51 kohta).

”asianmukainen ja tarpeen”.⁵³ Korostan kuitenkin, että kun asia on tullut unionin tuomioistuimen käsiteltäväksi ennakkoratkaisumenettelyssä, se ei vapaudu velvollisuudesta tutkia käytettävissään olevien tietojen perusteella itse riidanalaisen toimenpiteen oikeasuhteisuutta joskus erityisenkin yksityiskohtaisesti, jotta se kykenee antamaan ohjeita ennakkoratkaisua pyytävälle tuomioistuimelle.

57. Katson tässä tapauksessa, että riidanalaisella ikärajalta ylitetään se, minkä voidaan katsoa olevan koulutusvaatimusten osalta tarpeen, jotta asianomainen kykenee hoitamaan tehtäviä paikallispoliisin poliisimiehenä ja jotta voidaan varmistaa, että vastikään palvelukseen otettu henkilö työskentelee kohtuullisen ajanjakson ajan ennen siirtymistä eläkkeelle tai ”toiselle uralle”.

58. Ammatillisen koulutuksen osalta – perustelu, jonka siis Ranskan hallitus mainitsi huomautuksissaan mutta joka ei kuulunut Asturian lainsäätäjän tavoitteisiin – asiakirja-aineistoon sisältyvästä riidanalaisesta kilpailuilmotuksesta ilmenee, että ennen palvelukseen tuloa hakijoiden, jotka ovat läpäisseet kyseisen valintamenettelyn, on suoritettava ”valintamenettelyyn liittyvä koulutus”, jonka keston paikallispoliisin tai Oviedon kunnan alueellinen oppilaitos vahvistaa.⁵⁴ Vaikka tällainen koulutusjakso kestäisi pidempään kuin yksi tai kaksi vuotta,⁵⁵ tämä seikka ei voisi mielestäni oikeuttaa merkittävän työntekijäryhmän poissulkemista kyseiseen työhön pääsyn ulkopuolelle, koska se sisältää ikäryhmiä, jotka ovat joko työelämänsä alussa tai ainakin varsin varhaisessa vaiheessa. Työntekijöille, jotka kuuluvat pääasian kantajan tavoin ikäryhmiin, jotka ovat lähimpänä riidanalaisista rajaa, mahdollisuuden menettäminen valintamenettelystä poissulkemisen vuoksi voi olla vieläkin vahingollisempaa, koska tällaiset työntekijät ovat vielä kaukana iästä, jossa heille voisi syntyä oikeus eläkkeeseen, ja heillä on todennäköisemmin perhevelvoitteita.⁵⁶

59. Samaa on sanottava myös tavoitteesta pyrkiä varmistamaan se, että vastikään palvelukseen otetut poliisimiehet työskentelevät kohtuullisen ajanjakson ajan ennen siirtymistä eläkkeelle tai ”toiselle uralle”, mihin ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin implisiittisesti viittaa. Koska tämän tuomioistuimen antamien tietojen perusteella ikä, jonka täytyessä paikallispoliisit siirretään eläkkeelle, on vahvistettu 65 vuodeksi, ja ikä, jonka täytyessä heidät siirretään ”toiselle uralle”, on vahvistettu 58 vuodeksi, myös henkilöllä, joka tulee kyseiseen virkaan yli 30-vuotiaana, erityisesti siinä tapauksessa, että hän kuuluu pääasian oikeudenkäynnin kantajan tavoin riidanalaisista rajaa lähimpinä oleviin ikäryhmiin, on edessään normaali ammattiura, ja hän kykenee työskentelemään kohtuullisen ajan myös enimmäkseen operatiivisissa tehtävissä ennen kuin hänelle syntyy oikeus päästä ”toista uraa” koskevaan järjestelyyn iän perusteella tai hän saavuttaa eläkeiän. Muistutettakoon tässä yhteydessä myös siitä, että jotta asianomainen hyväksyttäisiin erityiseen ansioihin perustuvaan valintamenettelyyn sisäisen urakierron perusteella, riidanalaisessa kilpailuilmotuksessa edellytetään, että hakijalla on jäljellä vähintään 15 vuotta eläkeikään, mikä nostaa ikärajan 30 vuodesta 50 vuoteen, jolloin ikään välittömästi tai välillisesti liittyvistä pääsyaatimuksista tulee epäjohdonmukaisia.⁵⁷

60. Näissä olosuhteissa riidanalainen ikäraja ei vaikuta oikeasuhteiselta edellä tarkasteluihin tavoitteisiin nähden, eikä sen voida näin ollen katsoa olevan objektiivisesti ja asianmukaisesti perusteltu näillä tavoitteilla.

53 — Tuomio *The Incorporated Trustees of the National Council for Ageing* (EU:C:2009:128, 50 kohta).

54 — Kilpailuilmotuksen 7 kohta.

55 — Ranska viittaa huomautuksissaan tällaiseen Ranskan poliisin poliisimiesten vähimmäiskoulutusaikaan.

56 — Vaikka automaattisesti eläkkeelle siirretyn työntekijän tilanne on objektiivisesti erilainen kuin työnhakijan, muistutan kuitenkin, että arvioitaessa sellaisten kansallisten toimenpiteiden oikeasuhteisuutta, joissa säädetään työsuhteen päättymistä koskevasta ikärajasta, unionin tuomioistuin on pitänyt merkityksellisenä ja jopa ratkaisevana sitä, että asianomaiset saavat taloudellisen korvauksen vanhuuseläkkeen muodossa.

57 — Tällaista epäjohdonmukaisuutta voidaan mielestäni perustella vain osittain sillä, että valintamenettelyyn sisäisen urakierron perusteella hyväksytyt henkilöt ovat jo paikallispoliisin organisaatioon kuuluvia poliisimiehiä.

61. Lisättäköön täydellisyyden vuoksi, että mikäli oletetaan, että yleiseen turvallisuuteen liittyvät vaatimukset tai tavoite varmistaa paikallispoliisin henkilöstön toimintakyky, joihin väliintulijoina olevat hallitukset ovat vedonneet, kuuluvat Asturian lainsäätäjän tavoitteisiin ja että niitä voidaan pitää 6 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuina oikeutettuina tavoitteina, niillä ei mielestäni voida perustella riidanalaista ikärajaa kyseisen säännöksen nojalla.

62. Huomaatan tästä vain, että erilainen kohtelu, joka seuraa tällaisen ikärajan säätämisestä, ei näytä olevan ehdottomasti tarpeen takaamaan edellä mainittujen tavoitteiden saavuttamista, minkä osoittaa muun muassa se, että tällaisesta ikärajasta ei säädetä Espanjan kansallisen poliisin⁵⁸ eikä muiden itsehallintoalueiden kuin Asturian paikallispoliisin poliisimiesten virkaan pääsyä varten, että muiden itsehallintoalueiden lainsäädännössä säädetään korkeammasta enimmäisiästä tai että Espanjan ylin tuomioistuin totesi vastaavan kansallisten poliisivoimien päällystövirkaan koulutettavia koskevaan valintamenettelyyn pääsyn osalta säädetyn ikärajan lainvastaiseksi⁵⁹ ja vielä sekin, että Asturian lainsäädäntöelimissä käydään keskustelua pääasian oikeudenkäynnissä riidanalaisen rajan lainmukaisuudesta.

63. Kansallisella ja alueellisella tasolla omaksuttujen ratkaisujen erilaisuus on paitsi omiaan kyseenalaistamaan riidanalaisen toimenpiteen tarpeellisuuden, myös tekijä, joka johtaa lainsäädännön epäjohtonmukaisuuteen asianomaisessa jäsenvaltiossa. Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan toimenpide on omiaan takaamaan sillä tavoitellun päämäärän toteutumisen vain, jos se tosiasiallisesti vastaa tavoitteeseen johdonmukaisella ja järjestelmällisellä tavalla.⁶⁰

64. Unionin tuomioistuin totesi tosin tuomiossa Fuchs ja Köhler, että jäsenvaltion, kyseisessä asiassa Saksan liittotasavallan, kansallisten ja alueellisten viranomaisen välisen toimivallanjaon yhteydessä se, että ”yhden – – osavaltion lakiin tehtyjen muutosten ja jossakin toisessa – – osavaltiossa käyttöön otettujen muutosten välillä on kulunut aikaa – –, ei sinällään voi merkitä sitä, että kyseistä lainsäädäntöä olisi pidettävä epäjohtonmukaisena”, koska muutosten rytmi voi vaihdella alueittain niiden erityistilanteen huomioon ottamiseksi.⁶¹ Tässä tapauksessa ei kuitenkaan ilmene, että riidanalainen ikäraja olisi pidetty voimassa Asturian sosio-ekonomisen tilanteen vuoksi. Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin näyttää päinvastoin sulkevan pois sen, että tämän alueen erityistilanne voisi oikeuttaa erilaisen ratkaisun kuin Espanjassa on omaksuttu sekä valtiollisella että paikallisella tasolla.

d) Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan perusteella tehdyn tarkastelun lopputulos

65. Edellä esitetyn perusteella ja unionin tuomioistuimen käytettävissä olevien tietojen perusteella katson, että ikään perustuvaa erilaista kohtelua, joka sisältyy enimmäisikärajaan, joka on otettu riidanalaiseen kilpailuilmoitukseen, ei voida oikeuttaa direktiivin 6 artiklan 1 kohdan nojalla.

58 — Kuten Espanjan hallitus vahvisti unionin tuomioistuimen esittämään kirjalliseen kysymykseen.

59 — Ennakkoratkaisupyynnössä mainitulla 21.3.2011 annetulla tuomiolla.

60 — Ks. tuomio Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141, 55 kohta) ja tuomio Petersen (EU:C:2010:4, 53 kohta).

61 — Tuomio Fuchs ja Köhler (EU:C:2011:508, 95 ja 96 kohta). Ks. yhdenmukaisuuden tärkeydestä erityisesti tuomio Hartlauer (C-169/07, EU:C:2009:141, 55 kohta).

IV Ratkaisuehdotus

66. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että unionin tuomioistuin vastaa Juzgado Contencioso-Administrativo n° 4 de Oviedon ennakkoratkaisukysymykseen seuraavasti:

Yhdenvertaista kohtelua työssä ja ammatissa koskevista yleisistä puitteista 27.11.2000 annetun neuvoston direktiivin 2000/78/EY 4 artiklan 1 kohtaa ja 6 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että ne ovat esteenä pääasian oikeudenkäynnin kohteena olevan kaltaiselle kansalliselle lainsäädännölle, jossa vahvistetaan paikallispoliisin palvelukseenottoon liittyvään valintamenettelyyn osallistumisen edellytykseksi enintään 30 vuoden ikä.